

ZBOROVANJA**Evropska konferenca Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo**

»European IALE Conference 2009«

Salzburg, Avstrija, 12.–16. 7. 2009

Evropska konferenca Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo (*The European Conference of the International Association fo Landscape Ecology*) je potekala od 12. do 16. julija v Salzburgu. Pozornost je bila usmerjena k preteklim izzivom 20. stoletja ter tudi sedanjemu razvoju in pojavu novih področij pokrajinske ekologije. Hkrati je bila konferenca posvečena tudi 70. obletnici pokrajinske ekologije v Evropi.

Mednarodna zveza poudarja, da so evropske pokrajine rezultat dosedanjega preoblikovanja ter posledica gospodarskih potreb in naravnih razmer. Nekateri deli pokrajin so znani kot idealne pokrajine, ki predstavljajo harmonijo in močno odražajo zgodovino. Pokrajine bodo tudi v bodoče pod pritiskom nenehnih potreb sodobne družbe in zaradi tega je njihovo spreminjanje večer proces. Pri načrtovanju razvoja je treba zato uskladiti družbene potrebe in ekološke storitve pokrajin. Zaradi tega je bila tudi sprejeta Pokrajinska konvencija, ki poudarja kulturni, ekološki in družbeni pomen pokrajin. Tako ni čudno, da je pokrajina zelo zanimiv predmet preučevanja različnih ved.

Na letošnji konferenci se je zbralo kar nekaj uglednih znanstvenikov s področja pokrajinske ekologije. Zev Naveh je bil častni predsednik konference, ki jo je odprl Ervin Laszlo. Uvodna govora sta pripravila Almo Farina in Thomas Elmquist.

Konferenca je bila zelo obširna in zato razdeljena na osem simpozijev z različnimi temami:

- preoblikovanje ruralno-urbane kulturne pokrajine v Evropi,
- pokrajinska večfunkcionalnost v očeh deležnikov,

ROK CIGLIČ

V prostorih Naravoslovne fakultete v Salzburgu so se julija 2009 zvrstili številni dogodki – poletna šola, dva simpozija na temo geografskih informacijskih sistemov ter evropska konferenca Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo.

- pokrajinske funkcije v spremenljivem okolju,
- pristopi za podporo prehodu k trajnostnemu razvoju pokrajin,
- zgodovina pokrajine v pokrajinskem načrtovanju,
- tretja in četrta razsežnost pokrajin,
- ekosistemske storitve na nivoju pokrajine,
- splošen (odprti) simpozij.

Poleg navedenih simpozijev je bilo organiziranih še štirinajst delavnic in predstavitev posterjev.

Sloenci smo imeli na konferenci dve predstavitvi, eno so pripravili sodelavci Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU, drugo pa sodelavci Ljubljanskega urbanističnega zavoda v sodelovanju z različnimi hrvaškimi partnerji.

Zbornik krajših člankov in povzetkov je skupaj z zgoščenko, na kateri so vsi posterji, izšel pod naslovom *European Landscapes in Transformation: Challenges for Landscape Ecology and Management*. Uredili so ga J. Breuste, M. Kozová in M. Finka.

Rok Ciglič

14. mednarodna konferenca historičnih geografov

Kyoto, Japonska, 23.–27. 8. 2009

Začetki mednarodne konference historičnih geografov segajo v leto 1976, ko so se v kanadskem Kingstonu v Ontariu srečali historični geografi iz Kanade in Združenega kraljestva. Bilateralna srečanja, ki so sledila, so hitro prerasla začetne ozke okvire in začela vključevati kolege iz držav nekdanjega Bri-

Kyoto, večini poznan po kyotskem protokolu, se ponaša z izjemno moderno in veliko železniško postajo.

MIMI URBAN

Bambusov vrt na terasi vrhnjega, 15. nadstropja, omogoča sprostitvev in počitek v sicer izjemno napornem in stresnem vsakdanu Japoncev.

tanskega imperija. V veljavo je stopil akronim CUKANZUS (*Canada, United Kingdom, Australia, New Zealand, United States*). Zaradi udeležbe historičnih geografov tudi iz drugih držav je na 6. srečanju leta 1986 v New Orleansu v ZDA prišlo v veljavo aktualno ime *International Conference of Historical Geographers* s kratico ICHG. Resnični svetovni značaj je konferenca dobila leta 1989, ko so srečanje organizirali tudi sicer zelo aktivni izraelski historični geografi. Prvo srečanje v Evropi je bilo leta 2007 v nemškem Hamburgu, že 14. po vrsti pa leta 2009 v japonskem Kyotu. 14. srečanj v 33 letih je lep uspeh historične geografije, saj gre za popolnoma neformalno združenje brez vodstva in finančnih sredstev.

Konference v Kyotu se je udeležilo 265 udeležencev iz 30 držav: Avstralije, Belgije, Kanade, Kitajske, Hrvaške, Češke, Danske, Estonije, Francije, Nemčije, Grčije, Indije, Irske, Izraela, Japonske, Južne Koreje, Latvije, Malezije, Mehike, Nizozemske, Norveške, Portugalske, Rusije, Srbije, Slovenije, Švedske, Tajvana, Turčije, Združenega Kraljestva in Združenih držav Amerike. Skupno je bilo predstavljenih kar 169 referatov in 35 posterjev.

S čim se ukvarja sodobna historična geografija? Poglejmo tematske sklope, v okviru katerih so bila predstavljena predavanja. Če bi sklepali glede na število predstavljenih referatov v posameznem tematskem sklopu, potem močno prevladujejo tri teme: digitalna humanistika in historični GIS, okoljska zgodovina ter kolonizacija. Njim sledijo ozemlje in identiteta, odkrivanje sveta in imperializem, zaščita in dediščina, kartografija in znanje, podeželska pokrajina, urbano in mestno, znanje in predstave, predmoderno mesto, prosti čas in turizem, zdravje in boleznine ter gentrifikacija in migracije. V skupini slabše zastopanih vsebin najdemo sledeče sklope: moderno mesto, urbana politika, tehnike in teorija, migracijska politika, migranti in skupnost, spomin in zapis, trženje in koriščenje, industrializacija, prvobitnost,

demografski prehod; podeželsko gospodarstvo, glavno mesto, mestno okolje ter lokalna hrana in gospodarstvo. Avtorica tega prispevka je predstavila dva referata; prvega z naslovom *The Perception of Common Land in the Context of Landscape Changes* (v soavtorstvu s Francijem Petkom, Dragom Perkom in Matijo Zornom) v sekciji podeželska pokrajina in drugega *Historical Cartographic Sources as a Key for Understanding Modern Environmental Changes* (v soavtorstvu Z Matijo Zornom in Blažem Komacom) v sekciji okoljska zgodovina.

Geografski informacijski sistemi so našli pomembno mesto tudi znotraj humanističnih ved, še lasti na Japonskem. Že uvodno plenarno predavanje je razkrilo številne možnosti sodobnih tehnologij za uporabo pri geografskem preučevanju. Predavatelj Keiji Yano z Univerze Ritsumeikan iz Kyota nas je navdušil z izjemno dodelano in obsežno georeferencirano podatkovno bazo razvoja mesta v različnih obdobjih. Virtualni Kyoto, predstavljen v 4D GIS-u, nudi preprost uporabniški vmesnik, ki omogoča uporabo zgodovinskega gradiva z območja mesta. Virtualni Kyoto je dragocen vir za načrtovanje urbane pokrajine in za znanstveno proučevanje razvoja mesta.

Naslednja konferenca historičnih geografov bo v Pragi leta 2011.

Mimi Urbanc

Slovenski regionalni dnevi

Otočec, 24.–25. 9. 2009

Letošnji Slovenski regionalni dnevi so bili 24. in 25. septembra na Otočcu. Organizirali so jih Geografski inštitut Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v sodelovanju s Službo Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Slovenskim regionalnim razvojnim skladom in Mestno občino Novo mesto. Več kot 100 udeležencev simpozija z naslovom »Razvojni izzivi Slovenije« in z osrednjo temo »Vmesno vrednotenje Strategije razvoja Slovenije« je v dveh dneh lahko prisluhnilo številnim zanimivim predstavitev in dinamičnim razpravam o vlogi ključnega strateškega dokumenta Republike Slovenije v času gospodarske recesije, o razpotjih, na katerih se je znašla slovenska regionalna politika zaradi pretiranega poudarjanja vloge lokalne ravni odločanja, in o regionalnorazvojni problematiki na sploh. Posebna kakovost tokratnih Slovenskih regionalnih dnevov je bila količina časa namenjenega za razpravo: po posameznih predstavitvah, v okviru okroglih miz, pa tudi v okviru neformalnega druženja.

Slovenski regionalni dnevi so postali nepogrešljiva arena, v kateri se srečujejo politiki, uradniki, strokovnjaki, raziskovalci in praktiki s področja regionalnega planiranja in razvoja. Nova strokovna doganja in praktične izkušnje iz spodbujanja skladnega regionalnega razvoja omogočajo vsem udeležencem simpozija spoznavanje najpomembnejših izzivov in potencialnih rešitev, s katerimi se srečuje slovenska regionalna politika. Pri tem pa je v veliko pomoč knjiga »Razvojni izzivi Slovenije«, ki sodi v okvir serije monografskih publikacij »Regionalni razvoj«. Knjiga, ki sta jo uredila dr. Janez Nared in dr. Drago Perko in je izšla pri Založbi ZRC, obravnava temeljna razvojna vprašanja Slovenije in osvetljuje osrednje dileme Strategije razvoja Slovenije. Avtorji v svojih člankih odpirajo števila pereča razvojna vprašanja na ravni države, regij, občin in posameznih sektorjev, iščejo pa tudi možne odgovore, nove spodbude, potencialne in priložnosti za prihodnji razvoj sistema spodbujanja skladnega regionalnega razvoja.

Kot izhodišče za prihodnje spremembe na področju regionalne politike v Sloveniji pa so lahko v veliko pomoč tudi temeljni poudarki Slovenskih regionalnih dnevov.

Simon Kušar

Drugo zborovanje slovenskih geomorfologov

Fara ob Kolpi, 23.–25. 10. 2009

Konec oktobra 2009 je bilo v Fari ob Kolpi Drugo zborovanje slovenskih geomorfologov v organizaciji Inštituta za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti

MATTJA ZORN

Zborovanje sta vodila Andrej Mihevc (levo) in Mitja Prelovšek z Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU; ob izviru Dobljčice v Beli krajini.

in umetnosti ter pod okriljem Geomorfološkega društva Slovenije. Udeležilo se ga je nekaj čez trideset geomorfoloških navdušencev, ki jih je pritegnil pester program ekskurzije pod vodstvom dobrih poznavalcev obravnavanega (predvsem, ne pa samo kraškega) terena: ekskurzijo in celo zborovanje sta vodila Mitja Prelovšek in Andrej Mihevc, oba z Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU.

Prvi dan zborovanja smo začeli na Škofljici južno od Ljubljane. Avtomobilski konvoj se je na poti do Fare ob Kolpi najprej ustavil v Peklu, to je udornici s kremenčevim prodrom v jugovzhodnem delu Dobrepolja, če odštejemo kratek postanek pri dobrepoljski cerkvi, ki jo je okrasil Tone Kralj. Sledila je vožnja proti Klinji vasi, kjer je vhod v jamo, ki je onesnažena zaradi delovanja separacije kočevskega rudnika, nato pa obisk Željnskih jam pri vasi Željne, v katere se je stekal sediment kočevskega rudnika. Številne udornice dajejo jamam zelo fotogenično podobo. Škoda, da je bližnji lastnik zemljišč omejil dostop do njih, čeprav so zanimive za turizem ter naravovarstveno zaščitene. Sledil je ogled Globokih jam v bližini vasi Mozelj, ki v resnici niso jame, so pa posebne zato, ker so predstavnice zelo redke geomorfne oblike: udornic v dolomitu. K njihovem nastanku je verjetno pripomogel spodaj ležeči apnenec.

Drugi dan smo se vzdolž Kolpe podali proti vzhodu, to je proti Beli krajini. Vreme sicer ni dopuščalo razgledov, smo si pa zato lahko ogledali Jelovičko jamo, ki ji vodo daje Kočevska reka, izvir iz bližnje Mihove jame in izvir Bilpe, ki ga napajajo vode z ribniškega konca. Ob izviru Dobljčice, ki je pomemben vodni vir za Belo krajino, smo med nalivom slišali zgodbo o tem, kako je Andrej Mihevc našel znamenite črne proteuse, ki jih biologi lahko dandanes še opazujejo v nekaterih belokranjskih izviroh, in za katere še ni povsem jasno, ali so belokranjski endemiti ali živijo tudi onstran šengenske meje. Ob izviru Krupe, ki je kljub lepoti slaven predvsem zaradi onesnaženosti s polikloriranimi bifenili, smo

MANTJA ZORN

Kadar nismo bili na terenu, je zborovanje potekalo v Osnovni šoli Fara.

se okrepčali, nato pa smo si ogledali še dve znamenitosti v negostoljubnem (nismo se najavili!) krajinskem parku Lahinja: izvir istoimenske rečice in jamo Zjot, do katere smo se kljub uporabi sodobnih navigacijskih sredstev komaj prigrabili.

Tretji dan smo proti domu ubrali drugačno pot kot prvi dan. Peljali smo se skozi Kočevsko Reko, pred tem pa smo si ogledali še zanimive in blatne ponore Mokrega potoka – ja, kontaktni kras ni le pod Brkini!. Sledila je vožnja prek Gotenice z enim najlepših in največjih vršajev iz dolomitnega drobirja pri nas proti Grčaricam, kjer je vodnjak, ki se konča v kraški jami: tu so zaradi siceršnjega pomanjkanja vode črpali za parno žago. Po izviru in ponorih Rakitnice smo si ogledali še ponore Ribnice, Tentero pa smo prihranili za prihodnjic.

Glede na dolžino ekskurzij so bila predavanja prvega in drugega dne rezervirana za večerne in nočne ure; predvsem drugi dan so se predavanja končala krepko prek polnoči. Kljub poznemu terminu pa jim ni bilo težko prisluhniti, saj so bila vsa po vrsti zanimiva. Izpostavila bi predavanje Mitje Prelovška, ki je predstavil svoje doktorsko delo, za katerega je v naših kraških jamah meril intenziteto korozije. Luka Černuta je predstavil značilnosti meandrov na kraških poljih in opisal njihov nastanek. Rok Ciglič (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) je skupaj s Petro Gostinčar opisal uporabnost geografskih informacijskih sistemov pri geomorfološkem kartiranju. Brigita Gregorčič (Osnovna šola Fara) je predstavila poglavje iz šolske geomorfologije. Zelo zanimiva je bila predstavitev Mateje Ferk o morfogenetških značilnostih kotline Rakov Škocjan; članek o tem je z več avtorji predstavila v najnovejši številki Del Oddelka za geografijo (Dela 31). Andrej Grmovšek (Zavod republike Slovenije za varstvo narave) je predstavil pomen naravovarstvenega vrednotenja hidroloških naravnih vrednot in povedal, da je pohorski ledenik, ki je bil javnosti prvič predstavljen na prvem tovrstnem geomorfološkem zborovanju leta 2005

BLAŽ KOMAC

Umetno jezero v Kočevski reki.

(glej poročilo o tem v Geografskem vestniku 77-2), že v postopku vpisa v ustrezne registre. Tajan Trobec (Oddelek za geografijo Filozofske fakulteta Univerze v Ljubljani) je opisal hidrogeografske metode ocenjevanja nemerjenih obdobjnih pretokov v Sloveniji. Jurij Kunaver je predstavil nova spoznanja o recentni morfogenezi Poključske soteske. Omeniti velja še podrobno predstavitev tipologije in lastnosti glin Nadje Zupan Hajna (Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU), ne smemo pa pozabiti njenega predavanje o krasu na Marsu. Podpisana sta v premislek ponudila razpravo o plazovni geomorfologiji v Sloveniji, ki je letos z izidom posebne številke revije *Geomorphology* dobila tudi svojo svetovno afirmacijo.

Predstavljenih je bilo tudi več krajših predavanj. Marjan Temovski je predstavil makedonski kras, Jurij Kunaver naravoslovno učno pot na Prestreljeniških podih, Andrej Mihevc, Nadja Zupan Hajna in Mitja Prelovšek pa 15. mednarodni speleološki kongres, ki je poleti potekal v Kerrvillu v ZDA. Andrej Mihevc je predstavil tudi 7. mednarodno geomorfološko konferenco, ki je bila julija letos v Melbournu v Avstraliji.

V nasprotju s prvim zborovanjem na tokratnem zborovanju nismo mogli prisluhniti diskusijam o razvoju površja med geografi in geologi, saj se slednji s častno izjemo, sicer predsednico geološkega društva, zborovanja žal niso udeležili. Enako velja tudi za predstavnike drugih geomorfologiji sorodnih ved. Kljub temu smo lahko na zborovanju videli veliko zanimivih geomorfornih pojavov in slišali predavanja, ki so z vsebino segla tudi onstran slovenskih (in tudi zemeljskih) meja.

Upamo, da bo prihodnje zborovanje spet priložnost za srečanje predstavnikov različnih ved, ki se ukvarjajo z reliefom. Pohvaliti moramo zelo dobro pripravljeno in zanimivo vodenje po ekskurzijah, posebej pa se bomo spominjali družabnega dela srečanja, med katerim je bilo treba (med drugim) tudi uro predstaviti s poletnega na zimski čas.

Blaž Komac, Matija Zorn

